

is aangevoerd dat [verzoeker] te hard heeft gereden. Van overmacht aan de zijde van [verzoeker] is dan ook geen sprake, aldus [verweerder]. Verder heeft [verweerder] de betrouwbaarheid van de overgelegde getuigenverklaringen in twijfel getrokken.

4.7. De rechtbank overweegt dat ook als wordt uitgegaan van de juistheid van de door [verzoeker] gestelde feiten, namelijk dat hij niet te hard reed, dat [verweerder] niet voorgesorteerd was en op eens, zonder waarschuwing, linksaf sloeg, [verzoeker] geen beroep op overmacht toekomt. Vaststaat dat de wegsituatie ter plaatse overzichtelijk was en dat [verzoeker] [verweerder] voor zich heeft zien fietsen. [verzoeker] heeft niet weersproken dat hij bekend was met de verkeerssituatie ter plaatse en het feit dat veel fietsers daar oversteken om hun weg te vervolgen op de links gelegen Malburgse Bandijk. Gelet op het een en ander diende [verzoeker] dan ook rekening te houden met de kans dat [verweerder] daar plotseling linksaf zou kunnen slaan. Daaraan doet niet af dat [verweerder] zijn linkerhand niet zou hebben uitgestoken voordat hij linksaf sloeg. Er moet immers ook rekening worden gehouden met de minder oplettende verkeersdeelnemers die zich niet volledig volgens de in het verkeer geldende regels gedragen. De fout van [verweerder] was niet zo onwaarschijnlijk dat [verzoeker] bij het bepalen van zijn verkeersgedrag daarmee naar redelijkheid geen rekening behoefde te houden. Hij had zodanige afstand moeten houden of zijn snelheid dermate moeten minderen dat hij, rekening houdend met dergelijk verkeersgedrag van anderen, zijn voertuig tijdig tot stilstand kon brengen. Het beroep van [verzoeker] op overmacht gaat dus niet op, zelfs niet als wordt uitgegaan van zijn lezing van de toedracht van het ongeval. De verzoeken onder 1. en 2. zullen worden afgewezen.

4.8. Dan resteert de verzochte kostenbegroting (verzoek 3.) op grond van artikel 1019 aa Rv. [verzoeker] heeft verzocht deze kosten te begroten op een bedrag van € 9.730,13 (inclusief BTW en kantoorkosten). Deze begroting is gebaseerd op een uurtarief van € 255,00 en afgerond 30 uren. [verweerder] heeft daartegen geen verweer gevoerd, zodat de kosten zullen worden begroot zoals verzocht. Voor een veroordeling in die kosten bestaat, gelet op het niet vast staan van de

aansprakelijkheid, echter geen aanleiding, zodat het verzoek onder 3. eveneens zal worden afgewezen.

4.9. Op grond van artikel 1019 aa lid 3 Rv is artikel 289 Rv, dat de grondslag vormt voor een veroordeling in de proceskosten, niet van toepassing. Ook het daarop gerichte verzoek (4.) zal worden afgewezen.

5. De beslissing

De rechtbank, wijst de verzoeken af, begroot de kosten van de behandeling van het verzoek aan de zijde van [verzoeker] op € 9.730,13.

NOOT

1. Inleiding

Zowel de inhoudelijke beoordeling van het beroep op overmacht door de motorrijder als het achterwege laten door de rechtbank (expliciet) een oordeel te geven over het verweer ex art. 1019z Rv van de fietser, maken de onderhavige uitspraak lezenswaardig.

2. Proportionaliteitstoets

De fietser heeft in zijn verweerschrift gesteld dat de zaak zich niet leende voor deelgeschil (r.o. 3.3), aangezien geen overeenstemming bestaat over de feitelijke toedracht én het geschil bovendien te complex is voor de behandeling in deelgeschil. De rechtbank wijdt geen overweging aan de beoordeling van dit verweer en vangt direct aan met het uiteenzetten van het toetsingskader voor de beoordeling van het beroep op overmacht.

De rechtbank toetst niet, althans in ieder geval niet expliciet, of voldaan is aan de zogeheten efficiency- of proportionaliteitstoets.¹ Deze toets houdt in dat de rechter het verzoek van een deelgeschil afwijst, als de verzochte beslissing naar zijn oordeel onvoldoende kan bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst. In het geval er voor een beslissing op een verzoek (nadere) bewijslevering en/of

1 A.J. Akkermans & G. de Groot, 'De deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade: nieuwe verantwoordelijkheden voor de rechter én voor partijen', *TVP* 2010-2, p. 30.

deskundigenonderzoek nodig zal zijn, als gevolg waarvan de procedure veel tijd, geld en moeite gaat kosten, weegt dat in beginsel niet op tegen het belang van de vordering en de bijdrage die de beslissing kan leveren aan de totstandkoming van een minnelijke regeling.² De vordering zal dan worden afgewezen op grond van art. 1019z Rv.³ De rechter heeft hierbij een ruime beoordelingsvrijheid.⁴

De rechtbank komt kennelijk tot de slotsom dat voor de beslissing op het verzoek geen nadere bewijslevering nodig zal zijn, althans dat aan (nadere) bewijslevering niet wordt toegekomen. Immers, in r.o. 4.7 wordt overwogen dat het beroep op overmacht niet kan slagen, zelfs niet als uitgegaan wordt van de juistheid van de stellingen van de motorrijder. Naar mijn oordeel had van de rechtbank toch op zijn minst een expliciete overweging mogen worden verwacht,⁵ aangezien partijen in deze zaak twisten over (essentiële) feiten en partijen voorts niet hebben aangegeven dat de beslissing kan worden genomen op basis van het in het dossier voorhanden bewijsmateriaal.⁶

Tevens is opmerkelijk dat de rechtbank in r.o. 4.4 overweegt dat "gegeven het verzoek van [verzoeker] en het gevoerde partijdebat" (enkel aan de orde is of aan verzoeker een beroep toekomt op overmacht. Een dergelijk beperkt verzoek kan echter niet worden teruggelezen in r.o. 3.1, waarin wordt aangegeven dat verzoeker – kort samengevat – verzoekt te bepalen dat verweerder aansprakelijk is voor de door hem door het ongeval geleden en nog te lijden schade. Het verweer, zoals opgenomen in r.o. 3.3, omvat eveneens meer dan de betwisting van een beroep op overmacht ("betwist aansprakelijk te zijn"). Daarom de rechtbank deze beperking aanbrengt en zodoende niet overgaat tot de beoordeling van de mate waarin de gedragingen

van de motorrijder en de fietser causaal hebben bijgedragen aan het ontstaan van het ongeval, blijft onduidelijk.

3. Reflexwerking art. 185 WVV en overmacht

In r.o. 4.1 en volgende is een uiteenzetting gegeven van het juridisch kader waarbinnen de vordering van de motorrijder dient te worden beoordeeld. De arresten Saskia Mulder⁷ en Chan-a-Hung/Maalsté⁸ passeren de revue. Overwogen wordt dat de gemotoriseerde zijn schade slechts volledig vergoed krijgt in geval van 'overmacht'. Is overmacht niet aannemelijk, dan blijft de schade in beginsel gedeeltelijk voor rekening van de gemotoriseerde. Welk gedeelte voor zijn rekening blijft, is in het bijzonder afhankelijk van de mate waarin de fout van de voetganger/fietser enerzijds en de 'in het licht van art. 185 WVV aan het motorrijtuig toe te rekenen omstandigheden' anderzijds tot de schade hebben bijgedragen.⁹

Van overmacht is slechts sprake als de fout van de fietser zo onwaarschijnlijk was dat de motorrijder bij het bepalen van zijn verkeersgedrag met de mogelijkheid van een dergelijke fout naar redelijkheid geen rekening behoefde te houden.¹⁰

De rechtbank oordeelt dat de motorrijder geen beroep op overmacht toekomt. De rechtbank komt tot dit oordeel – zo volgt uit r.o. 4.7 – door te overwegen dat de motorrijder bekend was met de verkeerssituatie ter plaatse en met het feit dat veel fietsers daar oversteken om hun weg te vervolgen op de links gelegen Malburgse Bandijk. De motorrijder diende dan ook rekening te houden met de kans dat de fietser daar plotseling linksaf zou kunnen slaan. De rechtbank overweegt voorts dat daaraan niet afdoet dat de fietser zijn linkerhand niet zou hebben uitgestoken voordat hij linksaf sloeg. Er moet ook rekening worden gehouden met de minder oplettende verkeersdeelnemers die zich niet volledig

2 *Kamerstukken II* 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 18.
3 M. Heemskerk, m.v.v. M. Holthuis, *GS Burgerlijke Rechtsvordering*, art. 1019z Rv, aant. 6.
4 *Kamerstukken II* 2007/08, 31 518, nr. 8, p. 9.
5 Zoals bijvoorbeeld is gedaan in: Rb. Amsterdam 19 december 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:8678.
6 Zoals bijvoorbeeld in: Rb. Noord-Nederland 23 januari 2015, ECLI:NL:RBNNE:2015:297.

7 HR 6 februari 1987, NJ 1988/57.

8 HR 4 mei 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB1426.

9 T. Hartlief, 'De Hoge Raad en de reflexwerking van art. 185 WVV', AV&S 2001, p. 73.

10 HR 22 mei 1992, ECLI:NL:HR:1992:ZC0616 (*ABP/Winterthur*), HR 16 februari 1996, NJ 1996/393, HR 4 oktober 1996, NJ 1997/147 en HR 4 mei 2001, NJ 2002/214.

volgens de in het verkeer geldende regels gedragen. De fout van de fietser was niet zo onwaarschijnlijk dat de motorrijder bij het bepalen van zijn verkeersgedrag daarmee naar redelijkheid geen rekening behoefde te houden. Hij had – zo overweegt de rechtbank – zodanige afstand moeten houden of zijn snelheid dermate moeten minderen dat hij, rekening houdend met dergelijk verkeersgedrag van anderen, zijn voertuig tijdig tot stilstand kon brengen.

4. Conclusie

Voor de beoordeling van het beroep op overmacht is van belang wat de feitelijke toedracht van het ongeval is geweest en onder welke omstandigheden dit heeft plaatsgevonden. Naar mijn oordeel blijft onduidelijk waarom de rechtbank in deze zaak geen nadere bewijslevering nodig achtte en direct heeft beslist dat de motorrijder geen geslaagd beroep op overmacht toekomt. Door partijen werd getwist over de snelheid waarmee door de motorrijder is gereden en de positie van de fietser op de rijweg (was hij reeds voorgesorteerd op het midden van de weg?). Naar mijn mening zijn deze feiten essentieel voor de beoordeling van de overmachtsvraag. Het is dan ook de vraag of de deelgeschilrechter niet (te) efficiënt heeft willen opereren, met onvoldoende oog voor de feiten en omstandigheden waarover partijen twisten. Tevens rijst de vraag of de rechtbank met de beoordeling van het beroep op overmacht geen onmogelijke eis aan het rijgedrag van de motorrijder heeft gesteld.

C.C. Janssen
advocaat bij Olie & De Jonge Advocaten

Verzekeringen

58

Gerechtshof Amsterdam
16 december 2014, nr. 200.136.362-01,
ECLI:NL:GHAMS:2014:5449
(mr. Hoekzema, mr. Hofmeijer-Rutten, mr. Van Geloven)
Noot mr. M. Oudenaarden

Terugkomen verzekeraar op dekkingstandpunt. Uitleg verzekeringsovereenkomst. Causaal verband.

[BW art. 248]

X exploiteert een biovergistingsinstallatie, waarin mest in combinatie met landbouwproducten wordt omgezet in biogas. Dit biogas dient als brandstof voor een warmtekachtkoppelinginstallatie, waarmee X warmte en elektriciteit produceert. X heeft ten behoeve van de biovergistingsinstallatie via haar assurantiëtussenpersoon een gecombineerde machinebreuk- en bedrijfsschadeverzekering afgesloten bij Delta Lloyd. Op enig moment is een mechanisch defect opgetreden aan het bedieningsmechanisme van de suppletieafsluiter van de glycerinesilo van de biovergistingsinstallatie. Als gevolg van dit defect is te veel glycerine bij de biomassa gekomen, waardoor het vergistingsproces verstoord is geraakt en minder biogas is ontstaan. De productie van elektriciteit is daardoor afgenomen. Delta Lloyd heeft ter zake van de herstelkosten – die binnen het toepasselijke eigen risico bleven – geen uitkering onder de machinebreukverzekering gedaan en ter zake van de door X gevorderde bedrijfsschade dekking onder de bedrijfsschadeverzekering afgewezen. X vordert in deze procedure een verklaring voor recht dat Delta Lloyd gehouden is dekking te verlenen voor de als gevolg van het defect door haar geleden bedrijfsschade. De rechtbank heeft geoordeeld dat de bedrijfsschade gedekt is onder de bedrijfsschadeverzekering, de bedrijfsschade vastgesteld op een bedrag van € 62.752,59 en Delta Lloyd veroordeeld dit bedrag, vermeerderd met rente en kosten, aan X te betalen. Zowel X als Delta Lloyd zijn tegen deze beslissing in hoger beroep gekomen. In hoger beroep komt Delta Lloyd onder meer op tegen het oordeel van de rechtbank dat tussen partijen niet in geschil is dat sprake is van een on-